

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. NOVEMBER 13.
VIII. évfolyam, 302. szám.

Hétfő

Erdély fővárosa lelkes hangulatban üdvözi Argetoianu miniszterelnököt és a NUF vezetőit

Megérkezett Kolozsvárra dr. Moldovan Victor, a NUF vezértilkára és Gheorghescu tábornok, a NUF gárdák főparancsnoka

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Nemzeti Ujjászületés Frontja magyszabású kolozsvári népgyűlésére Erdély fővárosa ünnepi díszben, fellobogóztott házakkal, lelkes hangulatban várja Constantin Argetoianu miniszterelnököt, Giurescu professzort, a NUF szervező miniszterét, az Arcvonal vezértilkárát és többi előkelő vezetőit. A főbb utvonalon a villanyoszlopokat fenyőfa ágakból font füzerekkkel és a tíz országérszi tartomány címerével, valamint nemzetiszínű zászlócskákkal díszítették fel. A kirakatokat II. Károly király Öfelsége, Mihály gyulafehérvári nagyvajda trónörökös fényképei, virágcsokrok, színpompás szőnyegek és nemzetiszínű szallagok ékesítik. Tegnap délbén érkezett meg Kolozsvárra dr. Moldovan Victor volt miniszter, a NUF vezértilkára, Gheorghescu tábornok, a NUF-gárdák főparancsnoka és Alexandru Badaut, a propagandaügyi minisztérium igazgatója, akiket a vasúti állomáson a kolozsvári katonai és polgári hatóságok vezetői fogadtak és üdvözöltek meleg bensőséggel és szélységgel.

A NUF KOLOZSVÁRI NAGY-
GYŰLÉSÉNEK SORRENDJE
(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Nemzeti Ujjászületés Frontja kolozsvári tagozatának november 12-én, vasárnap rendezendő nagygyűlésének sorrendje a következő:

8.30: A miniszteri vonat érkezése.
9.30: A miniszterek fogadása a pályaudvaron. 9.45: A menet elindulása a

Nemzeti Színház felé. 10.15: Istentisztelet a Nemzeti Színház előtt. 10.40: A Nemzeti Ujjászületés Frontjának nyilvános ülése a Nemzeti Színházban. A gyűlés programja a következő: 1. Vaida-Voevod királyi tanácsos megnyitja az ülést. 2. Moldovan dr., a Nemzeti Ujjászületés Frontja főttilkárának, 3. Vasile Filipnek, a falusi lakosok kiküldöttjének, 4. Ursica Gheor-

ghe szenátornak, a kézimunkások kiküldöttjének, 5. Valer Pascunak, az iparosok és kereskedők kiküldöttjének. 6. Bartha Ignác dr. képviselőnek, a Magyar Népközség kiküldöttjének. 7. H. Müller dr.-nak, a Német Népközség vezetőjének. 8. Giurescu professzornak a Nemzeti Ujjászületés Frontja miniszterének, 9. Argetoianu királyi tanácsos-miniszterelnök beszéde. 10. A gyűlés határozati javaslata, felolvassa Sofronie professzor, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának szamostartományi titkára.

A nagyszabású gyűlés után felvonulás lesz Argetoianu miniszterelnök és Giurescu, a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának minisztere előtt a következő sorrendben:

1. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának tartományi titkárai. 2. Zene. 3. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának megyei titkárai. 4. Szamostartomány nemzeti gárdájának parancsnokai. 6. Kolozsvár városa: a) hivatalnokok, b) céhek. 7. A megyék: a) egy falusi lakos, b) a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának megyei titkárai, c) a NUF gárdájának parancsnokai. 4. A falusiak csoportja.

A magas vendégek este 7 óra 25 perckor utaznak el Kolozsvárról.

A kormány rendeletére:

A gátakat átvágták és vízzel árasztották el Hollandiát

Finnek és oroszok között idegek háborúja kezdődött
Békét követel az angol munkáspárt vezére

(AMSZTERDAM.) (Rador.) A Havas jelenti a következőket: „Mint minden alkalommal, amikor Hollandia nemzeti életében súlyos körülmények merültek fel, úgy most is a kormány felhívást intézett Hollandia népéhez, hogy siessen érdekeinek és országának védelmére. A felhívás alapján a lakosság elvágta a gátak zsilipjeit és vízzel árasztotta el az ugynevezett védelmi vonalakat. Ennek a műveletnek a végrehajtása hosszas és fontos előkészítés, tanulmányozás után történt és jelentősége rendkívül nagy és súlyos. A tenger vízének segítségével hatalmas területet vízzel történő elárasztása, amely területen verejtékes termelő munka folyt, egyike a legsúlyosabb jellegű kényszervédelmi intézkedéseknek, mert ezeket a területeket az árvíz megszüntetése után is csak nehezen lehet újonnan mezőgazdaság céljaira használni. Ez a rendkívül súlyos védelmi intézkedés bizonyítja azt, hogy a fenyegető veszély nagyon is közelit. Közismertek azok a súlyos nehézségek, amelyekkel a szorgalmas holland nép termőföldde változtatta át ezeket a területeket, amelyeket most újlag árvízzel volt kénytelen elárasztani. Rengeg költség, tökebefektetés és sok-sok verejtékes munka volt szükséges ahhoz, hogy ezeket a területeket újból termőföldde tudják átváltoztatni. Csak a holland népet jellemző rendíthetetlen hazaszeretet és a függetlenség iránt való törhetetlen ragaszkodás teszi érthetővé, hogy Hollandia népe

ujjlag meghozta ezt a nagy és súlyos áldozatot a termőföldeknek árvízzel történő elborításával. Az árterületeknek vízzel való elárasztására a stratégiai tervet még 1672. évben dolgozták ki, az 1874. év tavaszán pedig korszerűsítették. A holland védelmi rendszer alapja az a vízivonal, amelyet állandó és ideiglenes szárazföldi erősségek támasztanak alá és amelyek a védőhadereg részére egyben a tevékenységi alapot is szolgáltatják. Az összes országutakon hatalmas akadályokat emeltek a katonai rohamok ellen, az összekötő hidakat, amelyek a számtalan folyón és csatornánkon átvezetnek, úgy aknázták alá, hogy azok a veszély első pillanatában felrobbanthatók. Három nagy védelmi körzetet létesítettek Hollandiában. Az első védelmi körzet biztosítja azokat a területeket, amelyek kereskedelmi és ipari központok, biztosítja továbbá Amszterdam, Utrecht és Rotterdam, Hága, Leyden és a többi városokat. Ezen a környéken a vízi védővonal Muidentől Naardenig terjed, a Zuidertőlig és Bucurnál eléri Meuset, ahonnan nyugatra Utrecht felé kanyarodik el.

A védelmi vonalhoz csatlakoznak azok a mesterséges erődítések, amelyek a Meuse folyónak a tengerbe való torkolásától és a Vornea félszigeten létesültek. Ehhez a védelmi cso-

porthoz tartoznak azok azok az erődítések is, amelyek Vlerak és Willemstad környékén vannak, valamint a Dem Helda és a Zuidertó kikötője körül emelkednek. Az egész környéken létesített csatornázási rendszer lehetővé teszi, hogy Hollandiának ezt az egész részét vízzel árasztják el. Az egész terület szűrő berendezésekkel el látott és lehetetlenné teszi a területen a nehéz járművekkel való közlekedést.

A második védelmi vonal Bethulettől indul ki keletre Amerschool felé, hatalmas erdősegen vonul végig nyugat felé. Az egész területen olyan csatorna hálózat húzódik, amely lehetővé teszi a folyó és a tenger vízének felhasználásával a területek vízzel való elárasztását. Bár a víz állása ezen a területen nem magas, sem a tankok, sem pedig a gyalogság nem hatolhatnak át ezeken a területeken. Az ország központjában, különösen a Zuidertó és az Északi tenger között a vízzel elborított terület olyan akadályt alkot, amelyet szárazföldi csapatok nem tudnának legyőzni, annál is inkább, mert azokat az országutakat viszont, amelyek nem árasztathatók el vízzel, azokat is mindenütt sűrűn aláaknázták. A védelem érdekében nem árasztották el vízzel Gronlingue, Drethe, Frise, Oversissell, Gueldre és Limbourg mezőgazdasági vidékeit. Ezeket a területeket a holland hadsereg védené esetleges ellenséges támadás esetén. Ezeken a területeken már évekkel ezelőtt megfelelő védelmi berendezéseket létesítettek és amelyeket a jelenlegi háború kitörése óta még jobban megerősítettek. Ezek a védelmi berendezések alkotják a harmadik védelmi körzetet. Hollandia jelenleg 600.000 főből álló hadsereggel rendelkezik, Hollandia az 1831. év óta nem viselt háborút, általános mozgósítás esetén pedig hadseregét több, mint 1 millió főre növelheti. A holland hadsereg kizárólag védelmi jellegű, légi hadereje rendkívül jó és részben Hollandiában, részben külföldön készült kitűnő minőségű gépekkel felszerelt. Ilyen körülmények között Hollandiában szárazföldi hadsereg nehezen érhetne el támadás esetén sikert.

A MÜNCHENI TEMETÉS
(MÜNCHEN.) (DNB.) Az egész német birodalom óriási részvétele mellett temették el tegnap délelőtt a Bürgerbraukellerben elkövetett bombamerénylet áldozatait. A bajor főváros minden háza gyászlobogó lengett és a város egész lakossága talpon volt, hogy fogadja a gyászünnepekre megérkező Führert és kíséretét. A „Felderrenhalle” előtt elhelyezett hatalmas ravatalon kilenc koporsó állott leborítva gyászleppel és a német horog keresztet lobogókkal. A téren katonai diszcsázadok sorakoztak fel, hogy megadják az utolsó tiszteletet az áldozatoknak. Külön csoportban foglaltak helyet az áldozatok hozzátartozói, valamint azok a sebesültek, akik már kikerültek a kórházi kezelés alól. A Führer gyászszállag szürke tábori egyenruhájában jelent meg az I. osztályú vaskereszttel díszítetten. Résztvettek a temetési szertartáson a kormány tagjai is, Göring marsall kivételével, aki Berlinben maradt. A gyászbeszédet Rudolf Hess, a Führer

helyettese mondotta el. Az egész szer-
tartást az összes német rádióadó ál-
lomások közvetítették. Romániai idő-
számítás szerint pont déli 12 órakor
lépett az emelvényre Hess Rudolf bi-
rodalmi miniszter, hogy elbucszatassa
a merénylet áldozatait.

HESS BESZÉDE

Bevezető mondataiban Hess minisz-
ter utalt a merényletre, amelyet abból
a célból követtek el, hogy a nemzeti
szocialista kormányzat vezetőit és a
hőn szeretett Vezért eltegyék láb alól.
Hangsúlyozta, hogy a világ minden tá-
járól beérkező szerencsekívánatok iga-
zolja, hogy ez a cselekmény mélysé-
ges felháborodást keltett a nemzetköz-
i közvéleményben és hogy ennek a
merényletnek vagy esetleges sikeré-
nek kizárólag csak az a csoport örült
volna, amely azt kitervezte. Majd így
folytatta:

— A sors különös kegyelme ez-
uttal is kegyes volt és megmentette
Hitler kancellárt a biztosnak látszó
haláltól. Ez a segítség éppen olyan
volt, mint az előzők, amelyek a Füh-
rert célkitűzéseiben mindig támogat-
ták. A merénylet sikertelensége ad
erőt és hitet számunkra, a tovább-
biakra nézve. Most már biztosan
remélhetjük, hogy a háborút is győ-
zelemmel fogjuk befejezni, mind-
azoknak az örömeire, akik az igazi
békét kívánják. A német győzelem
meg fogja akadályozni a hasonló
gonosztervek elkövetését ilyen kísér-
letek megismétlésében. Az ellenség-
nek azonban odakiáltjuk: El akar-
tátok szakítani tőlünk a Vezért, ez-
zel azonban csak azt értétek el,
hogy a német nép ma még sokkal
összeforrottabb a kormányzattal,
mint eddig volt. Azt reméltétek,
hogy elveszítjük hitünket a győze-
lemben akkor, ha elveszitek tőlünk
a vezetőt. Tévedtetek. A német nép
ma sokkal biztosabb a győzelem re-
ményében, mint valaha és ki is viv-
ja azt még akkor is, ha az összes
poklokat mozgósítják ellene. A győ-
zelmet pedig ezeknek a halottaknak
az emléke fogja megteremteni.

A KANCELLÁR KOSZORUJA

Rudolf Hess beszéde után Hitler
kancellár minden koporsóra elhelyez-
te koszoruját. A katonai zenekar az
„Icht hatt — einen Kameraden” című
katonadalt játszotta és feldördültek a
diszszázadok tiszteletsortúzei. Ezután
a Führer az áldozatok hozzátartozói-
hoz lépett, mindegyikükkel kezét fo-
gott és némán üdvözölte őket. Ezt kö-
vetőleg kezét fogott a merénylet je-
lenlévő sebesültjeivel is és a gyászme-
net a Deutschland Lied és a Horst
Wessel induló lassu ütemű hangjai
mellett megindult a temető felé.

A KANCELLÁR JELENTÉST TÉTELT A NYOMOZÁS EREDMÉNYÉRŐL

A temetési menetet mintegy 250.000
ember kísérte a müncheni északi te-
metőbe. A menet élén Epp tábornok,
bajor kormányzó haladt, őt követték
a nemzeti szocialista kormány tagjai,
a katonai és társadalmi előkelőségek
és a kivezényelt diszszázadok. Ezután
következett a koporsók sora, amelyet
a halottak hozzátartozói és Hitler
kancellár kísért. Az északi temetőben
közös sirba helyezték a merénylet
áldozatait és a sir fölé a tervek szerint
diszes mauzóleumot fognak emelni. A
temetés után Hitler kancellár és kísé-
rete a városi kórházba siettek, ahol
meglátogatták az ápolás alatt lévő se-
besültket. A Führer valamennyiükkel
hosszasan elbeszélgetett és tolmácsolta
nekik a nemzet megbecsülését. Ezután
megtekintette a Bürgerbraukeller
még most is félig romokban heverő
helyiséget és jelentést tételezett magá-
nak a nyomozás eddigi eredményéről.

SENZÁCIÓS EREDMÉNYT IGÉRNEK A MÜNCHENI ME- RÉNYLETTAL KAPCSOLAT- BAN

(MÜNCHEN.) (DNB.) A bombame-
rénylet ügyében a vizsgálat tovább
folyik. A hatóságok megállapították,
hogy a pokolgép óraműszerkezete és
ötöbzeze külföldi eredetű. A nyomozást

most ebben az irányban folytatják.
Beavatottak szerint a német rendőrség
már határozott támpontra tett
szert, amelynek alapján rövid időn be-
lül szenzációs eredmények várhatók.

„A SZÁLAK KÜLFÖLDRE VEZETNEK”

(BERLIN.) (Rador.) Hivatalos né-
met jelentés szerint a német rendőrség
főnöke megállapította, hogy a
müncheni merénylet tettesének nyoma
mai külföldre vezetnek.

„BELGIUM SEMLEGESSÉGÉT EGYELŐRE NEM FENYE- GETI VESZÉLY”

(BRÜSSZEL.) (Havas.) A belga kor-
mány tegnap Pierlott kormányfő el-
nöklétével minisztertanácsot tartott,
amely délután 5 órakor kezdődött és
este 11 órakor ért véget. A miniszter-
tanács ülésén Spaak külügyminiszter
a legérzékenyebben ismertette a külpo-
litikai helyzetet és a várható fejlemé-
nyeket. A minisztertanács érdekessé-
ge az, hogy azon résztvettek a belga
tengeri, szárazföldi és légi haderők
vezérkarainak főnökei is, továbbá,
hogy a megbeszélésekről semminemű
jelentést nem adtak ki. Pierlott minisz-

terelnök a kabinetülés után a vára-
rakoú újságírók előtt kijelentette,
hogy a helyzetet komolynak tartja
ugyan, de Belgium semlegességét egy-
előre veszély nem fenyegeti. Mind-
azok az intézkedések, amelyeket most
foganatosítanak, elővigyázatosságiak
csupán.

NÉMET TÁMADÁS A VOGÉZEKBE

(PÁRIS.) (Rador.) A francia hivata-
los jelentés magyarázó félhivatalos
Havas közlemény a következőket
mondja: „A német csapatok tegnap a
Vogézek arcvonalán támadásba men-
tek át. Mig ezelőtt csak kisebb oszta-
gok kísérelték meg az összeütközést,
addig tegnap már egy egész ezred tá-
madta a leghevesebben a francia elő-
őrsök vonalát. A francia hadvezetőség
az előőrsök vonalát kiürítette és azt
a németek foglalták el. Tovább halad-
ni azonban ennél a vonalnál nem tud-
tak, mert a francia előőrs mögötti te-
rep tűzérségileg kitűnően belőtt tér-
ség, amelynek minden pontja védve
van. A német csapatok a tűzérségi tűz
megindítása után, kénytelenek voltak
támadásukat beszüntetni.”

Hatalmas angolellesenes német támadás készül

(BERN.) (Rador.) Svájci körökben a
legrovidebb időn belül hatalmas Ang-
lia ellen irányuló német támadás meg-
kezdésével számolnak. A müncheni me-
rénylet elkövetését követő nap óta a
német hadsereg tevékenysége valóban
elsősorban Anglia ellen irányult és a
német sajtó hangjából megállapítható,
hogy a német haderő minden rendelkezé-
sre álló eszközt fel fog használni
Anglia ellen, hogy minél hamarabb
befejezze a most már kimondottan
ellené folyó háborút. Egyes körökben
tudni vélik azt is, hogy Hitler vezér és
kancellár mérsékletre intette a német
főhadvezetőséget, mert az az álláspont-
ja, előbb meg kell várni a müncheni
merénylettel kapcsolatban folyamata-
ban levő vizsgálat megállapításait és
eredményét és csak azután kell Ang-
lia ellen megindítani a nagyszabású
offenzívát.

FONTOS MEGBESZÉLÉSEK LONDON ÉS PÁRIS KÖZÖTT

(LONDON.) (Reuters.) A Daily Te-
legraph and Morningpost diplomáciai
levelezője közli, hogy London és Páris
között állandó a telefonösszeköttetés
és fontos megbeszélések folynak, ame-

lyeknek tárgya Vilma holland király-
nő és Lipót belga király békeközveti-
tési ajánlata. A lap jólértelmezett forrás-
ból jelenti: nem valószínű, hogy a
közvetítési ajánlatot elfogadják, mert
időközben a hadviselő felek közötti
ellentétek még jobban kiéleződtek.
Sokkal valószínűbb az, hogy úgy a
brit, mint a francia kormány, illetve a
két állam feje udvarias, de határozott
formában nemleges választ fognak
adni.

UJABB AMERIKAI-JAPÁN TÁRGYALÁSOK ELŐTT?

(TOKIÓ.) (Domei.) Grew, az Egye-
sült Államok tokiói nagykövete teg-
nap őhaját fejezte ki, hogy újabb meg-
beszélések induljanak meg Washing-
ton és Tokió között a keleti kérdés
végleges rendezése érdekében. A japán
külügyminisztérium speakere kijelen-
tette, hogy a kormány a középkeleti
kormány felállításával van elfoglalva.
Néhány napon belül azonban alkalom
nyílnak a megbeszélésekre, amelyet
Japán örömmel üdvözöl, ha az USA
elfogadja előfeltételül a Kinában el-
foglalt területek feletti japán gazda-
sági szuverenitást.

„Csak a krisztusi szeretet segíthet”

(VATIKÁNVÁROS.) (Osservatore
Romano.) A vatikáni hivatalos lap
hosszu cikkben foglalkozik a müncheni
merénylettel és azt minden körülmé-
nyek között elítélendőnek minősíti.
Megjegyzik azonban, hogy mindaddig
amíg a tettesekre vonatkozó fontos ér-
tesülések beszerezhetők, feleslegesek a
gyanúsítások és még feleslegesebb a
háborus helyzet amúgy is nagy feszült
ségét tovább növelni. Cikke végén a
lap kijelenti, hogy az emberiséget
csak a krisztusi szeretethez való
visszatérés mentheti meg az általános
pusztulástól.

MEGAKADTAK A FINN-OROSZ TÁRGYALÁSOK

(BERN.) (Rador.) A finn-orosz tár-
gyalások holtpontonra jutottak. Nehezen
lehet remélni, hogy ebből a holtponti
helyzetükből kedvező fordulatot ve-
hessünk, a Baseler Nachrichten a kö-
vetkezőket írja: Paasakivi és Tanner
főmegbízottak értesítették Kajander
miniszterelnököt és Erikko külügymi-
nisztert, hogy Moszkva nem hajlandó
elfogadni azokat az ajánlatokat, ame-
lyet ők legutóbb magukkal vittek,
miért is kérték, hogy újabb utasítaso-
kat küldjenek. A lap megjegyzi, hogy
nem valószínű Finnország és Moszkva
között a nyílt ellenségeskedés kitöré-
se, de a Szovjet ezt az álláspontot to-
vább is feaan fogja tartani abban a re-
ményben, hogy Finnország nem bírja
anyagilag az állandó készletbentar-
tás óriási költségeit. Az idegek hábo-

ruja kezdődik meg tehát Helsinki és
Moszkva között, amelyet valószínűleg
a 175 millió Szovjetunió fog győztes-
ként befejezni.

Ugyanezzel a kérdéssel kapcsolatban
a Times diplomáciai levelezője a kö-
vetkezőket írja: Most már bizonyos,
hogy a Szovjet a finn-maginot-vonal
átengedését követeli. A finnek azonban
nem hajlandók ezt teljesíteni, mert
ebbe az erősítési vonalba milliárdokat
ölték belé. A Szovjet viszont azt han-
goztatja, hogy ennek a Maginot vonal-
nak Leningrádra nézve igen nagy je-
lentősége van, mert mindössze 30 kiló-
méternyire húzódik el a volt orosz fő-
város előtt, ahonnan pedig a messze-
hordó ágyuk segélyével könnyen tönk-
re lehet tenni a várost. Finnország vi-
szont arra hivatkozott, hogy törpe nem
zet és mint ilyen, soha sem kerülhet
abba a helyzetbe, hogy Oroszországot
fegyverrel támadja meg. Az orosz kö-
vetelés tehát csak mesterséges időhu-
zás, amely mögött bizonyára eddig még
nem ismert politikai célok rejtőznek.

MÉG MINDIG NINCS MEG A TÁRGYALÁSI ALAP HELSINKI ÉS MOSZKVA KÖZÖTT

(MOSZKVA.) (Tass.) A finn-orosz
megbeszélések még mindig nem vezet-
tek a kívánt eredményre. Azokon a
tárgyalásokon ugyanis, amelyeket teg-
nap és tegnapielőtt a Kremlben lefoly-
tattak, nem tudták megtalálni azt az
alapot, amelyet kiindulópontnak le-
hetne tekinteni. Ennek ellenére egyre

több a remény a békés kibontakozásra,
amely már nem várthat magára
sokáig.

LEBRUN ELNÖK RÁDIO- SZÓZATA

(PÁRIS.) (Rador.) Lebrun francia
köztársasági elnök az 1918. évi fegy-
verszünet megkötésének évfordulója
alkalmából nagyszabású rádióbeszédet
mondott. Utalt arra, hogy az 1939. no-
vember 11-ig sok minden megválto-
zott a 21 évvel ezelőtti megkötött fegy-
verszünet óta. Kegyelettel emlékezett
meg a világháború hőseiről és sajnál-
lattal állapította meg, hogy újabb ka-
taklizma zúdult Európára, annak elle-
nére, hogy úgy a győző, mint a legyő-
zött népek lelkében kialakult az a
meggyőződés, hogy a nemzetközi élet-
ben a valóságok alapján kell a politi-
kát irányítani, figyelembevéve a nem-
zetek függetlenségét, szabadságjogait
és tekintetbe véve a szerződéseket.

Az erre vonatkozó biztosítékokat
azonban egyik nagyhatalomtól nem
lehetett megkapni, a békére irányuló
törekvések sikertelenek maradtak és
ezért ma Európát új rombolás veszé-
lye fenyegeti. Ezért Franciaországot
nem érheti szemrehányás, mert min-
dent megkísérelt a becsületes béke
megteremtése érdekében. A népek
szabadsága és az emberi becsület vé-
delme érdekében volt kénytelen szept-
ember elsején ismét fegyvert ragad-
ni. Meleghangu felhívást intézett
Franciaország népéhez, hogy hozzon
meg minden áldozatot, mert a vad erő
szak ellen a győzelemig kell harcolni.
Beszédét a következőkkel fejezte be:

— Habár magunk körül mindeműt
semlegeseket látunk a cselekedetek-
ben, de nem látunk azokat a gondo-
latban. A világ velünk van és ez elő-
tétel számunkra és erőt ad a szövetsé-
geseknek a további küzdelemre. Fel a
szívvvel Franciaország fiai! Álljatok
szorosan egymás mellé ti marnai, ver-
duni hősök és győztesek, akik a béké-
nítőtátok a mai fiatalságot a küzde-
lemre és a kiadál kivívására.

ELMARAD A NÉPSZÖVETSÉG DECEMBERI ÜLÉSE

(GENF.) (Rador.) A Népszövetség
december 4-ére tervezett ülését az a
nemzetközi helyzetre való tekintettel,
nem tartják meg.

LEZÁRTÁK A NÉMET-BELGA HATÁRT

(RÓMA.) A Stefani jelentése szerint
a német-belga határt Aachen és Eu-
pen között lezárták. A két ország kö-
zött megszűnt minden forgalom.

LANSBURY BÉKESZÓZATA

(LONDON.) (Rador.) George Lans-
bury, az ismert munkáspárti békeba-
rát képviselő szombaton Londonban
beszédet mondott, amelyben hangsú-
lyozta, hogy a kis államoknak éppen
olyan jogaik vannak, mint a nagy bi-
rodalmaknak. Követelte, hogy Lipót
belga király és Vilma holland királynő
békeközvetítési javaslatát vegyék fi-
gyelembbe. Hívja az össze azonnal bé-
keértekezletet, amelyen tárgyalják le
a békeközvetítési javaslatokat.

MEXIKÓ SZIGORUAN SEMLEGES

(MEXIKÓ.) (Rador.) A mexikói kor-
mány november 10-ével életbeléptet-
te a semlegességi törvényt, amelynek
értelmében a külföldre való fegyver-
és lőszercsempészetet egy évtől 15
évig terjedő börtönbüntetéssel sújtják.
A törvény értelmében külföldi buvár-
hajóknak és hadihajóknak tilos a
mexikói partvidéken kikötni.

KIVÉGEZTÉK BROMBERG

VOLT POLGÁRMESTERÉT. Bromberg
ből jelenti a Rador: A lengyel meg-
szállott területeken működő katonai
bíróság halálra ítélte és kivégeztette
Leonte Baroisovsky volt polgármes-
tert, aki annak idején a brombergi
vérengzés alkalmával mintegy ezer
lengyelországi németet végeztetett ki.
— FEGYŐGYULT A MAGYAR MI-
NISZTERELNÖK. Budapestről jelenti
a Dunaposta: Gróf Teleki Pál minisz-
terelnök könnyeb természetű hűléses
betegségéből felgyógyult és újra ellát-
ja hivatalát.

Apróhirdetések

ADÁS-VEVELE

SZILSKIN női bunda, 1 kis 8-9 éves leányka fehér szilbunda eladó. Calea Regele Ferdinand 30. hölgyfodrászat.

(6731)

2 DARAB ikergyermeknek való kocsit eladó. Megtekinthető: Str. Negru Vodă 7 Mehesnél.

(7396)

ÓCSKARUHAKÉRT jól fizetek. Str. Memorandului 4.

(7416)

NŐI télikabát, fekete prémezett, közep. terméti, soványabb nőre eladó. Molnár, Str. Grigorescu 55.

(7413)

ÓCSKARUHAKAT, téli férfi, női kabátokat veszek, eladók. Grünfeld, Str. Reg. Maria 14.

(7424)

OICSO TŰZIFA-PERIS

eladja Státus erdőben termelt prima száraz hasábos fát. Egy öl 980 lej. Ugyanez 1000 krg. végva 690 lej telepen átvéve. Str. Gării 19-a.

(6857)

ELADÓ fekete-rókaboa, nőruhák, szveter, cipők, táskák. Értekezni a házmeztérnél. Str. Elisabeta 33. szám.

(7485)

ELADÓ gyermekbicikli, tükrök, különböző fotelek és székek, csomalkos varrógép, gyermekágy, szekrények, asztalok, ágyak, kályhacsövek, antik óra, hintaszék, könyvszekrény, szalon, selyem plusz takaró. Str. Avram Iancu 28

(7464)

ALLÁST KAPHAT

KERESEK azonnali belépésre kiszolgáló leányt trafikba. Jelentkezni délután 2-3 óráig Str. Rugului 10.

(7480)

GYÜMÖLCS cukorkaüzletbe kiszolgáló leány felvételük. Jelentkezni Moldovan fűszerüzletben, Str. Regală sarok.

(7529)

CSELEDET keresek azonnali belépésre Str. Vasile Lupu 1-d.

(7542)

KÜLÖNFÉLÉK

IZLETES házikoszt abona, ebéd, vacsora 700 lej, menü 3 fogás 18 lej. Str. Kogălniceanu 8., földszint a. 7. Ugyanott nagyobb káposztáshordók eladók és egy minden konyhára felvételük.

(2932)

SZABÓ Ferenc festőmester Cal. M. Foch 7. alól átköltözött ugyanaz az ucca 25. szám alá.

(7486)

MELEG hassé, vajás és tepertős pogácsa mindennap délelőtt fél 10 órától kapható a Cseke cukrászdában. Piața Unirii 22. és Str. Iuliu Maniu 1. alatt.

(7530)

IZABELLA grafológusnő értesíti kiterjedt klienturáját, hogy több asztrológiai infézet meghívására külföldre utazott. November 15-én tér vissza Romániába és fogad Kolozsváron.

(7539)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ a Reg. Ferdinandon 4 szobás komfortos lakás, 2 előszobával, beköltözhető azonnal, havi 3500 lejért, május elsejéig van szerződés, azonnal megújítható. Cím a kiadóban.

(7008)

ÜZLETHELYISÉG kiadó november hó 15-ére. Cal. Marechal Foch 32.

(7352)

KIADÓ szoba, előszoba, konyha. Strada Rudeanu 38.

(7358)

CSINOSAN butorozott szoba kiadó. Str. Masinișilor 5.

(7394)

NAPOS kerti szoba, konyha, kamara, előszoba kiadó. Str. Matei Basarab 7.

(7438)

BUTOROZOTT szoba kiadó. Str. Simion Balint 35.

(7444)

KIADÓ 2 szobás, összkomfortos, modern lakások. Cal. Decebal 19.

(7527)

1 SZOBA, konyha és 1 szoba kiadó. Str. Prof. Marinescu 11.

(7541)

KETTŐ szoba, hallos összkomfortos lakás kiadó. Str. Gelu 3. Ugyanott balkonos üres szoba.

(7533)

LAKÁST KERES

LAKÓTÁRSNŐK mennék november 5-től központban. Címeket „Tisztviselő II.” jellegre a kiadóba.

(7532)

*Csillárvételnél
kerinkse meg
új gyári rakétáinkat*

GRUNVALD JAKAB

CALEA DECEBAL 25
TELEFON 747

Huszsázalékos béremelést kaptak a férfidivat, könyv- és papír, bőrös és cipőkereskedelmi alkalmazottak

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A munkaiügyi vezérfelügyelőségen egymásután tárgyalják le a különböző kereskedelmi szakmák alkalmazottainak kollektív szerződését. Tegnap igen mozgalmas napja volt a vezérfelügyelőségnek, mert négy szakmában folytak le a közvetítő tárgyalások a kollektív szerződés megkötésére. Örömmel kell megállapítani, hogy valamennyi tárgyalás sikerrel végződött. Tarnoveanu Bazil munkaiügyi felügyelőnek sikerült az ellentétes álláspontokat összeegyeztetni és ennek alapján megkötötték a férfidivat, könyv- és papír, bőr és cipőszakmában a munkaszerződést, amely jelentős fizetésemelést is biztosít az alkalmazottak részére. Valamennyi megállapodás biztosítja az árindex bevezetését is, ami annyit jelent, hogy három hónaponként a piaci árak alakulása szerint módosítják a béreket.

A megállapodás szerint az alkalmazottak november elsejétől kezdődően a következő drágasági pótlékokat kapják:

Férfidivat szakmában: 4000 lejig 20 százalékos, 7500 lejig 11 százalékos, 7500 lejig felüli fizetéseknél 8 és fél százalékos.

Bőrös szakmában: 5000 lejig 20 százalékos, 7500 lejig 10 százalékos, 7500 lejig felüli 5 százalékos.

Könyv- és papírszakmában: 3000 lejig 20 százalékos, 5000 lejig 15 százalékos, 7500 lejig 10 százalékos.

Cipőszakmában: 4000 lejig 20 százalékos, 5500 lejig 15 százalékos, 6500 lejig 10 százalékos, 6500 lejig felüli 8 és fél százalékos.

A fenti megállapodás az érdekeit szakmában foglalkoztatott tisztviselőkre és tisztviselőnőkre is vonatkozik.

A jövő hét folyamán a Sora áruház alkalmazottainak kollektív szerződését, majd a fűszer, csemege és élelmiszer, továbbá kötött-szövött, rövid- és diszmuárúk, bazár és sport, férfi és női konfekció, drogéri és illatszertár és végül az üveg és porcellán szakmabeliek kollektív szerződése kerül tárgyalásra.

Megállapították az új maximális árakat

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Megirtuk, hogy a város vezetősége az árvizsgáló bizottság javaslata alapján megállapította az új maximális árakat és az új árlistát felterjesztette jóváhagyásra a királyi helytartósághoz. A szamostartományi árellenőrző bizottság dr. Hodor Victor tartományi vezérbíró elnökletével tartott ülésén foglalkozott a kolozsvári maximális árak kérdésével és az árlistát a következőképpen hagyta jóvá:

Nullás liszt 11 lej, 4-es liszt 10 lej,

6-os liszt 9 lej kilónként. Fehér, kenyér 10 lej, félbarna kenyér 9 lej, barna kenyér 8 lej kilónként.

Marhahús elsőosztályu 27 lej, másodosztályu 23 lej, harmadosztályu 20 lej, növendék marhahús 30 lej, bivalyhus 18 lej, bivalyborjú 22 lej, sertésus 40 lej, zsirnakvaló szalonna 46 lej, zsir 50 lej, sertéskaraj 48 lej, sózott szalonna 48 lej, füstölt szalonna 50 lej kilónként. A szepőborjú árának kialakulását szabadkereskedelmre bízták.

Késsel akarta leszurni a potyautas a sofőrt, mert követelte a 260 lej fuvardíját

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Könnyen végetessé válhatót kalandja volt az éjszakai folyamán egy kolozsvári autótaxisnak. Tegnap este 10 óra tájban egy ismeretlen fiatalember beült a vasútállomás előtt álló 418. Cluj rendszámú autótaxiba, amelyet Ebergényi József sofőr vezetett. A titokzatos fiatalember azt parancsolta, hogy hajtson a Feleacu-lui-uton levő vámontuli vendéglőbe. A vendéglő előtt a férfi le szállt és az egyik pincértől valami Maria nevű leány lakása iránt érdeklődött. Miután megkapta a választ, a közeli Episcop Popea ucca 2. szám alatti házhoz mentek. A férfi itt azt a felvilágosítást kapta, hogy a keresett leány a Muncitorilor 77. szám alatt lakik. A férfi azután odahajtatott, miközben a sofőr hangszólóva figyelmeztette, hogy a viteldij erősen emelkedik. A férfi azt felelte, ne törődjön vele. A 77. szám alatt sem találták meg a lázasan keresett nőt s így a Plugariilor uccába mentek, ahová állítólag a leány elköltözött. Minthogy a hölgyet sehol sem találták meg, végül a gépkocsivezető követelte a vendéglőt, fizesse ki őt, mert a viteldij már 260 lej. A titokzatos utas erre hirtelen futásnak eredt és a gépkocsivezető utána szaladt, de csak az Amurg-ucca tetején sikerült utolérnie, ahol egy kapu alá rejtőzött el. A fiatalember ekkor kést ragadott elő és azzal mellette akarta szurni az őt jogosan üldöző sofőrt, akinek azonban ügyes fogással sikerült a biztos halál elől megmenekülnie. Az utas azután rávetette magát a sofőrré és néhány percig tartó heves harc után ismét sikerült neki a sötétben egy melléuccában egerutat találni. Az elkeseredett gépkocsivezető végül bement a Cicio Pop-uccában levő Miodovan-féle vendéglőbe és az ott tartózkodó vendégektől segítséget kért.

hogy az eltűnt fiatalembert kézre tudják keríteni. A vendégek segítségével azonban eredménytelen maradt. Hajnal felé Ebergényi József sofőr jelent a központi rendőrségen, ahol lemetlen kalandjáról részletes jelentést tett. A detektívek azonnal lázas nyomozásba kezdtek a titokzatos férfi kézrekerítésére.

A nyomozás eredménnyel is járt. Megállapították, hogy a titokzatos „potyautas” Tobri János, Irizs-telepen lakó 24 éves vasmunkás, aki a Vasúttöredékben van alkalmazásban. Az eddigi kihallgatások szerint Tobri János Tamásan Maria nevű munkásnőt keresett az autótval. Tobri kihallgatása még folyamatban van.

— **A 31. TŰZÉREZRED VISSZASZOLGÁLTATJA A REKVIÁLT LOVAKAT ÉS KOCSIKAT.** A kolozsvári rendőrség MONT osztálya a 31. tüzezred parancsnokságának november 9-én kelt 16439. sz. értesítése alapján felhívja mindazokat, akiknek rekviált lovaik, hámfelszerelésük és kocsijuk van a 31. tüzezrednél, jelentkezzenek azonnal ennél az egrednél rekviált tárgyaik átvételé végett.

— **Erelyes sajtóintézkedések** Belgiumban. Brüsszélből jelenti a Rador: A „Le Pys Reel” rexista lap megjelenését betiltották, mert angolellenes cikkeit közölt. Betiltották az Anversben megjelenő „Hat Vlaamsche Volk” című kommunista lapot is. A Havas jelentése szerint a kormány kitiltotta Belgiumból a „Der Stürmer” című antiszemita lapot. A DNE német táviratiroda brüsszeli tudósítója a sajtó ellen foganatosított intézkedésekkel kapcsolatosan hangsúlyozza, hogy még egyetlen belga lapot sem tiltottak be azért, mert Németország ellen sorozatos támadást intézett.

Reuter jelenti:

(DUBLIN.) Az ir hadsereg tagjai nagy felvonulást rendeztek, amelyben tiltakoztak a behívások ellen követelték a munkanélküliség azonnali megszüntetését.

(ANKARA.) Von Papen ankarai német követ visszaérkezett állomáshelyére.

(KAIRO.) Azok a hírek, amelyek szerint az egyiptomi kormány kebelében rövid időn belül változások lesznek, nem voltak alaptalanok. A külügyminiszter ugyanis beadta lemondását, de később Faruk király személyes közbelépésére azt visszavonta.

(JERUSALEM.) Az angol kormány arra az esetre, ha az arab vezetők hajlandók az ellentétek elintézésének idejét a háború végéig kitolni, kilitatása helyezte az internáltak és a foglyok szabadlábára helyezését.

(MADRID.) Az „Arriba” követeli a kormánytól, hogy intervenáljon Angliában a blokad vezetési módszerei ellen.

(ROMA.) A Duca előterjesztésére közlekedésügyi államtitkárra nevezték ki Marinelli, a fasisztapárt intőző-bizottságának tagját.

(DEN HAAG.) A hollandiai közönség eddig nem volt hajlandó gázálarcokat vásárolni. Most rendelet jelent meg, amely kötelezővé teszi a gázálarcok beszerzését.

(LONDON.) A brit kormány engedélyezte a gázársaságok újabb 20 százalékos áremelését.

(MEXICO CITY.) A kormány több kivételi cikre zárlatot rendelt el, többek között a közlajra is.

(BRINDISI.) Különös kalandban volt részük a British Airways Corinthian nevű gép utasának Frosurone felett 2000 méter magasságban. A gép 16 utasával és Long nevű pilótájával borzalmas viharba került, amelynek során villám csapott antennájába, tönkretette a rádióleadó szerkezetet és leégette a pilóta haját és bőrmellényét. A gép vészdelelemesen zuhanni kezdett. Már mindenki a biztos halálra számított, amikor a pilóta magához térve pillanatnyi kábultságából, sikeresen földre vezette a gépet.

(POZSONY.) A szlovák kormány körözlevelet adott ki. Milan Harmine volt londoni követe ellen aki állítólag 60.000 koronát tulajdonított el.

(ANKARA.) A kormány kereskedelemügyi minisztere egészségi okokból lemondott. Utóda Nazmi Topcoglu képviselő lett.

(ROMA.) Toscana vidékéről több idősebb földlőkést jelentettek.

(SANTIAGO.) A chilei kormány 20 millió pesos villanyfelszerelési rendeletet adott fel a németországi gyáraknak.

(POSEN.) A német kormányzáság rendeletet adott ki, amely szerint a lengyel lakosság a német hadsereg tisztjeinek köszönni köteles.

(ANKARA.) A török kormány elhatározta, hogy egy állami repülőgépgyárat építtet. A tervrajzok elkészítésére 4 angol építészmenőnek érkezett a török fővárosba.

Hová tűnt el Viorica ezer lejt tartalmazó zsebkezdője?

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Erősen dagad a Julardan Viorica, Valea Chintauluión lakó leány részéről Rusu Petru fiatalember ellen tett bünvádi feljelentés ügye. Megirtuk, hogy a fiatal munkaslány bünvádi feljelentést tett a IV. kerületi rendőrségen Rusu Péter, ellen azon a pimen, hogy a Chintaului uti vendéglő előtt egy szekéren ülve, a fiatalember kivette zsebből ezer lejt tartalmazó zsebkezdőjét és azután nyomtalanul eltűnt. A súlyosan megvádolt fiatalember előállította a kerületre és megkezdtek a kihallgatását. Kihallgatása során Rusu Péter élénken tiltakozott, kijelentve, hogy a terhére rótt vád légből kapott kohlomány. Elmondotta, hogy amikor a leány szüleinek szekere mellett elhaladt, Julardan Viorica, akit régóta ismert, tréfásan arra kérte, hogy arrakértetőhözetoi arra kérte, hogy takarja be jól a pókróccal, mert fázik, amit a fiu meg is tett és azután elment. A fiu végül azt a meglepő kijelentést tette, hogy a leány esetleg elmúlt az pénzét és így ezzel az ürüggyel akar szülei előtt az ősszággal elszámolni. A bonyodalmas büntigvben a kihallgatásokat még tovább folytatják.

A NUF kiáltványa a november 12-i kolozsvári népgyűlésre

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A NUF november 12-én, vasárnap Kolozsváron megtartandó nagyszabású népgyűléssel kapcsolatosan a következő kiáltványt bocsátották ki:

ROMÁNOK!

November 12-én, vasárnap a Nemzeti Ujjászületés Frontja nagyszabású népgyűlést rendez Kolozsváron. Ez lesz az első népgyűlés azok sorozatában, amelyeket a NUF az egész országban, illetve a tartományok székhelyein rendez. A kolozsvári gyűlés alkalom lesz annak a mély és lelkes elismerésnek a kifejezésére, amely rendíthetetlen érzéssel és támogatással a nemes román célkitűzések iránt Erdély mindenkor tanujelét adta. A Kolozsváron megtartandó nagyszabású népgyűlésre eljön maga Constantin Argetoianu miniszterelnök, valamint Giurescu professzor, a NUF szervező minisztere, a Nemzeti Ujjászületés Frontja vezértitkárai és többi vezetőivel, hogy hallhassák szavukat és meghallgassák Erdély szavát. A Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetői állandó és szoros kapcsolatot tartanak fenn a NUF helyi tagzatainak vezetőivel. Minden egyes tartomány népének kívánságairól, óhajairól a helyszínen kívánnak meggyőződni, közvetlen élénk eszmecsere során, függetlenül a társadalmi rétegződéstől, támogatva az ország különböző részének összlakosságától a román közélet színvonalának felélesztését célzó nagy munkájában. Ily módon, a közvetlen eszmecserevel, mindenki véleményének és kívánságának megismerésével kívánják megteremteni a NUF szilárd alapját: az egységet. Valamely nemzet csak akkor maradhat erős és hatalmas, ha meg tudja valósítani egységét. Egyetlen külső, vagy belső erő nem képes eltávolítani valamely népet a fejlődés útjáról és nem tudja megakadályozni nagy hivatása teljesítésében, ha a népet alkotó összes társadalmi osztályok szoros egységben működnek egymással, mint egy ember, egy szív és egy lélek, amelyek egyetlen szerves egységbe tömörülnek az összesség érdekében védelmére.

A Nemzeti Ujjászületés Frontja éppen ezt a tökéletes egységet biztosítja. A NUF megszabadította az országot a régi fogadalmak szokásaitól, amely fogadalmakat soha nem tartottak be és nem teljesítettek. A NUF vezetői a nemzeti fejlődés munkamezőin közös együttműködésre szólítják fel a mezőgazdát, az iparost, a kereskedőt, a szellemi célok csoportjához tartozókat, az öregeket, a fiatalokat egyaránt.

A Nemzeti Ujjászületés Frontja tartományi gyűléseit Kolozsváron kezdi meg. Ezzel is kifejezésre akarja juttatni azt a két nagy erőt, amely a múltban megalapozta Erdély erejét és győzelmét: a nemzeti egységet és a nemzeti eszmét, amely továbbra is az alapvető törvény kell maradjon és amelyet valamenynyünknek a mai és az eljövendő nemzedéknek is támogatnia kell.

Valódi angol

szöveket viselőjét felhívjuk a minden versenyen felüli tiszta gyapjú

Dombria

szövekre, amelyek szépségben, tartóságban egyenrangúak az angolokkal. 75 centi szélességben 350 lejtől vannak 450 lejig. Egyedüli elárulási hely Str. Reg. Maria 4. Bejárati Str. Brătianu 19. felől is. Két szoba, konyha lakásomra társnőt keresek. Komoly háziszöveget beállításánál segédkezőt válllok.

A NUF a munkára, a Király és a Haza javára szenteli minden tevékenységét. Ez az a két magasabb cél, amely mindenkor egységbe foglalta a román nemzeti eszmét.

Illó tehát, hogy lelkesen válaszoljunk a NUF felhívására és vegyünk részt valamennyien november 12-én, vasárnap a NUF Kolozsváron megtartandó nagygyűlésén, kifejezésre juttatva élő szeretetünket és megrendíthetetlen hitünket a Trón és a Haza iránt, kifejezésre juttatva soha nem lankadó munkakészségünket és

azt, hogy utolsó csepp vérünket is a Haza védelmének szolgálatára szenteljük. Ilyen gondolatoktól és ilyen érzéstől vezéreltetve találkozzunk Kolozsváron a Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetőivel és velük együtt kiáltjuk azokat a szavakat, amelyekkel Constantin Argetoianu miniszterelnök fejezte be az országhoz intézett felhívását:

Éljen az örökre felszabadított és egységes Románia!

Éljen a Király és szeretett királyi fia, a trónörökös!

Isten minket úgy segítsen! Egészséget!

G. Sofronie egyetemi tanár, dr. Leon Scridon, Nicolae Gherman mérnök, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának szamostartományi titkárai.

Negyven éve uralkodik az olasz király

(RÓMA.) (Rador.) Egész Olaszországban nagy és lelkes ünnepek kerekében ülték meg III. Viktor Emánuel, Olaszország királyja és Abesszinia császára 70. születésnapját. Az olasz király és császár 40 éve uralkodik és történelmi, valódi hivatásának megfelelően vezeti országát az olasz nemzet érdekeinek megfelelően. Kevés uralkodónak volt része abban az isteni kegyben, hogy ilyen hosszú ideig és ilyen boldogan uralkodhassék. Egyedül Vilma holland királynő osztozik vele ebben a tekintetben.

Viktor Emánuel négy évtizedes di-csőséges uralkodása során valóban kiérdemelte azt a becéző nevet, amelylyel megitisztelik: „Katonai király és győzelmes király”. Itália az ő uralkodása alatt valószínűleg meg teljes nemzeti egységét, társadalmi békéjét és elvitathatatlan nagyhatalommá fejlődött. A király és császár támogatásával va-

lósította meg Mussolini Itália célkitűzéseit: az olasz birodalmat. Az olasz koronát ma már az albán korona is ékesíti a latin igazságosság elve alapján. Viktor Emánuel uralkodása alatt Olaszország megnyerte összes háborúit, amelyeket Líbiában, Keletafrikában és Spanyolországban folytatott.

A születésnap ünnepség alkalmával tegnap a Via del Impero hatalmas katonai díszszemle zajlott le, amelyen résztvettek Viktor Emanuel uralkodó, Elena királyné és császárné, Umberto trónörökös piemonti herceg, Mussolini miniszterelnök, Mutti fasisztapárti főtitkár, a kormány tagjai és a fasisztapárt előkelőségei. A csapatszemle után az uralkodó kiosztotta azokat a kitüntetések, amelyeket a spanyolországi harcokban résztvevő légionisták kaptak.

Az összes gépkocsitulajdonosoknak jelentkezniük kell a rendőrség forgalmi osztályán

Melyik napon milyen rendszámu autóknak kell jelentkezniük?

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári rendőrkvesztura gépkocsijárműveket rekviráló bizottsága 1939. november 9-i kelettel 784. szám alatt az alábbi közleményt adta ki:

Mindennemű gépjárműtulajdonos tudomására hozzuk, hogy a nagyvezérkar 1939. október 25-én kiadott 53.450. számú rendelete alapján a gépjárművek összeírását és osztályozását, a motorkerékpárokat is beleértve, 1939. november 10—20-ig tartjuk meg.

Az összeírás az alábbi sorrendben történik:

November 10., 11. és 12-én az 1—399 számú kolozsvári gépjárművek.

November 13-án a 400—499 Cluj számú.

November 14-én az 500—600 Cluj számú.

November 15-én a 600—700 Cluj számú.

November 16-án a 700—900 Cluj számú.

November 17-én a 900—1100 Cluj számú.

November 18-án az 1100—2000 Cluj számú járművek.

November 19. és 20-án pedig azoknak a gépkocsiknak összeírása történik meg — sorszámukra való tekintet nélkül — amelyeknek tulajdonosai vidéken laknak.

Az összeíró bizottság a jelzett napokon a kolozsvári rendőrkvesztura forgalmi ügyosztályán délelőtt 8—1 óráig és délután 4—7 óráig fog működni.

A mezőgazdasági traktorokat a tulajdonjogot jelző iratok alapján vezetik be, mert a mezői munka megaka-

dályozásának elkerülése érdekében tilos a gépeket a bizottság elé vinni. Ettől eltekintve minden gépet be kell mutatni a bizottságnak, még azokat is, amelyek javítás alatt állnak. Amennyiben másként nem lehetséges, ezeket a gépeket fel kell vontatni a bizottság elé.

Azok a tulajdonosok, akik gépjárműveik bemutatását a közleményben jelzett időben és helyen elmulasztják, katonai törvényszék elé kerülnek, mely a Hivatalos Lapban 1939. szeptember 2-án kelt 202. számában közzölt törvényrendelet 47. cikkelye értelmében ítélik felettük, melynek alapján a gép értékének 35 százalékát képező pénzbüntetéssel és hat hónapig terjedhető fogházbüntetéssel sújtják őket.

A gépjárműtulajdonosok vagy megbízottai a géppel együtt a vonatkozó iratokat: a hajtási engedélyt, a pénzügyigazgatósági engedélyt, a forgalmi lapot, valamint a rekvirálási rendeletet és egyéb bizonyítékokat is magukkal kell hozni.

A közleményt a forgalmi ügyosztály részéről dr. COSMA Edmund forgalmi főnök és MOLDOVAN Valer főhadnagy, a rekvirálási bizottság elnöke irták alá.

— Finn író kapta az idei Nobel-irodalmi díjat. Stockholmból jelenti a Rador: Az 1939 évi irodalmi Nobel-díjat Franz Emil Sillanpää finn írónak ítéltek.

November 16-ig a lefoglaltatott lovak és járművek tulajdonosainak jelentkezniük kell a hivatalos bizottságok előtt

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári rendőrkvesztura november 9-én 62.370 szám alatt a következő hirdetményt bocsátotta ki:

„A nagyvezérkar 1939. október 25-én kelt 53.450. számú rendelete alapján, november 10-ike és 16-ika között Kolozsvár város területén osztályozni és értékelni kell a ló-, szekér-, lószerszám- és kerékpárfoglalásokat. Eből a célból a lovak és járművek tulajdonosainak a lovakkal és járművekkel együtt, a bizottságok előtt a következő sorrendben kell jelentkezniük:

Az első kerületi kapitányság körzetéhez tartozó tulajdonosoknak a város háza udvarán, a II., III., IV., V. és VI. kerületi kapitányságok körzetéhez tartozó tulajdonosok pedig a baromvásártéren.

A tulajdonosoknak az értékelés, becslés és beosztás alá kerülő állatokon és járműveken kívül magukkal kell vinniük összes igazoló irataikat, ugymint az adás-vételi iratokat, az állatra vonatkozó bizonyítványokat, a kerékpárfogadályokat és minden más, a katonai hatóságok által kiállított iratokat (lefoglalási rendeleket, lefoglalási elismervényeket, felmentési, vagy visszautasítási bizonylatokat, stb.).

Az egyes bizottságok naponként reggel 8 órától 1-ig, délután pedig 4-től 6 óráig működnek.

A rendőrség felhívja a járművek és lovak tulajdonosainak figyelmét, hogy mindazokat, akik az osztályozásra és értékelésre kerülő járművekkel és lovakkal, valamint lószerszámokkal a jelen közleményben feltüntetett helyen és időpontban nem jelentkeznek, katonai törvény szerű elé állítják, amely a hivatalos lap szeptember 2-án megjelent 202. számában közzölt törvényrendelet 47. szakasza alapján, a lefoglalt javak értéke 25—35 százalékának megfelelő pénzbüntetéssel és két hónaptól fél évig terjedő elzárással sújtja őket.

A nagyfontosságú közleményt dr. Horvat rendőrkvesztor és Timbus dr. helyettes kvesztor irták alá.

A kis gróf

Operettfelújítás a Magyar Színházban

A háborúelőtti, boldog békeévek kedves, hangulatos, lágymuzsikájú operettjét, A kis grófot, tegnap este újította fel a magyar színház. A daljáték felújítása szerencsés ötletnek bizonyult, de egyben bátorság is kellett — az operettgyűjtés mai összetételében — műsorba iktatni a komoly énektudást igénylő szerepekkel teletöltött darabot. Az előadás így is zökkenőmentes volt. A szereplők: Csengery Aladár, Csóka József, Borovszky Oszkár, Deéry Jenő, Rajnay Elli, Czoppán Flóri, Miklóssy Margit, Perényi János, Réthelyi Ödön jól megállották helyüket. Szentlászlói Erzsébetnek, aki a főszerepet játszotta, behízelgő hangja van, játéka azonban még kívánnivalót hagy maga után. Sámtha Ilonka úde színpadi jelenség szívhezszóoló bársnyos hangja, játéka legutóbbi szereplése óta sokat fejlődött. A zenekart Stefanides József ezuttal is lendületesen vezette. (galé.)

Rádió

HÉTFŐ, november 13.

Bucuresti. 7. Reggeli műsor. 12: Pontos időjelzés, időjárás, vízállásjelentés. 12:30: Sibiceanu zongoraművész. 13: Hírek. — 13:20: Mandolin. 13:50: Lemezek. 14: Hírek. Lemezek. 18:50: Hírek, tánclemez. 19:45: Hírek, olasz dalkok. 21:50: Kamarazene. 22:15: Lemezek. 22:45: Hírek.

Budapest I. 7:45: Torna, hanglemezek évtrend. 11: Hírek. 11:20: Felolvasások. — 13:10: Zongoraverseny. 13:30: Hírek. 14:30: Ének. 17:15: Diákféltő. 17:45: Hírek. — 18:15: Előadás. 18:45: Szallónzenekar. — 19:15: Operaház zenekara. 22:20: Közvetítés a Pátria kávéházából. 1:05: Hírek.

MIT ÉR A LÉGGÖMBGÁT, AMELYET MÁR A VILÁGHÁ- BORUBAN IS HASZNÁLTAK?

(LONDON.) A múlt napokban nemzeti ünnepségeket tartottak Angliában. Megrendezték ugyanis a nemzeti repülőnapot a szigetország repülőterein. A látványos ünnepségek során bemutatták a repülőgép-ujdonságokat, a nehéz bombázógépeket, az angol légi haderő óriási egységeit, a különlegesen felszerelt felderítőgépeket és az apró, gyorsröptű vadászgépeket. Cardintonban ezenkívül az angol nézőközönség előtt működésbe hoztak egy különleges védőeszközt, a léggömbgátat.

A léggömbgátról készült fényképek azóta bejárták a világsajtót. Sokan azt hitték, hogy az ujszerűnek látszó védőeszköz most már tökéletesen és biztosan megoldja egy metropolis légvédelmét. Mások abban a hitben nézegették a fényképeket, hogy a léggömbgát valami szenzációs új találmány. Pedig — a léggömbgát egymagában nem oldja meg a légvédelem kérdését és nem is új dolog. Kísérleteztek vele még világháború előtt, alkalmazták a világháború alatt és berendezték nem sokkal a világháború után több európai nagyváros megvédésére.

Elsőnek 1913-ban Párisban terveztek léggömbgátat. A franciák elgondolták akkor, hogy majd léggömbökre függesztett hatalmas dróthálával veszik a várost körül. Az elképzelés szerint a várost megtámadó ellenséges repülőgépek aztán majd a drótok közé akadnak mint a legyek a pók hálójába.

Azokban az években a Chalais-Meudoni francia katonai léghajózási intézet elkészítette a terveket is, de ezek sohasem valósultak meg.

A léggömbgát gondolata azután 1915 végén bukkant fel ismét. Az antant haditanácsában az angol vezérkar ismertette a dolgot s bejelentette, hogy a németek már alkalmazzák is a nyugati fronton. A német hadsereg ugyanis részben sárkányokra függesztett hatalmas dróthálókat használ, részben pedig léggömbökre robbanó anyaggal telt ládákat függesztett és ezáltal valószínűségi légi aknazárt emelt az ellenséges repülőgépek elé.

A franciák ekkor ismét elővették a már-már feledésbe ment léggömbgát tervét. A próbák során két-két léggömböt vízszintesen drótkötéllal kötöttek össze, amelyen acélháló csüngött. A nehéz szerkezet azonban nem emelkedett 600 méternél magasabbra. Közben Londonban is kísérleteztek és az angoloknak egészen 2500 méter magasságig sikerült a léggömbgátat fel-emelniük. A léggömbgátépítés terén a legnagyobb fejlettséget a világháború idején az olaszok érték el, akik Velenecét és néhány fontos iparvidéket biztosítottak léggömbgátakkal. Az olaszok a léggömböket 4000 méter magasra tudták felbocsátani. Az olaszok ennek tulajdonították azt, hogy a Velence elleni légitámadások még 1917-ben abba-maradtak.

A francia léggömbgátakat 1916-ban az olasz tapasztalatok alapján állították fel. A fegyverszünet végén már hét századra elosztott harminc ilyen szakasz védte a francia fővárost és az ipartelegeket százhusz helyen. Egy-egy szakasz tíz léggömbből állt. A franciák 165 köbméteres, 2500 méter hosszú kábelen függő léggömböket használtak. A feleresztő szerkezet dobját villanymotor forgatta, melynek segítségével elég nagy sebességgel lehetett lehúzni a léggömböket a teherautókra. Páris mellett különösen az Issy les Moulineaux repülőgépgyárak környékén helyezték el ilyen léggömböket. A központi hatalmak léggömbgátjairól Poppe Kornél ny. alezredes, a léghajózási legrégibb ismerője és egyetlen magyar szakértője mondott érdekes adatokat Poppe alezredes a világháború

alatt mint léghajós tiszt teljesített szolgálatot.

— 1916 tavaszán már nagymértékben alkalmazták a léggömbgátakat a németek a Saar-vidéken és a Rajna-menti ipartelegeken, így különösen Leverkusen környékén — mondotta Poppe alezredes. — A német hadvezetőség ugyanis a nagyjelentőségű vegyi- és más ipartelegeket így akarta megvédeni a repülőgéptámadások ellen. A németek hatalmas méretű sárkányokra kötött dróthálókat alkalmaztak, mások léggömbökre erősített hálókat használtak. Ezért már korábban megalkultak a német hadseregeknél a Bal-lonsperre-Trupp-ek, mint a léghajós csapatok különleges alakulatai. Később Luxemburgban és Lotharingia vidékén alkalmazták. A németeknél és nálunk a léggömbgát alkalmazását nagyban gátolta a gumihány, mert a pótvanyagokból készült ballonok hamar elhasználódtak, Póla környékén építettek ilyen léggömbgátat még 1918 derekát. Hat-nyolc ballomból állott ez a gát. Ez volt tudtommal a Monarchia egyetlen léggömbgátja.

A léggömbgát gondolata tehát a léghajós-ügyek magyar szakértője előtt sem új. A továbbiakban a léggömbgátak jelentősége és működése felől érdeklődtünk.

— Rendszerint 3—400 köbméter töltőgáz befogadására készült léggömböket engednek fel mintegy 2.5—3 miliméter vastag drótköteleken a levegőbe — mondotta Poppe alezredes. — A léggömbök egymástól 200—400 méterre vannak. A tartókötelet gépkocsira szerelt motollához erősítik. Így a léggömböt igen gyorsan lehet felbocsátani és az egész gát felállítása alig tart negyedóránál tovább.

— A szerkezet azután a következőképpen működik: a ballont tartó drótkötél lazán lóg a levegőben, a nekirepülő gép nem tudja elszakítani, hanem lerántja a léggömböt is. Amikor a léggömb a repülőgéppel érintkezésbe jut, de esetleg hamarabb is, a drótkötél megbillenti a gépet mire az lezuhan. Ilyenkor elszakadhat a ballon hurka, meggyulladhat a töltőgáz is, ami újabb veszedelem a repülőgépre.

Míndezekből az következik, a repülőgépek vagy messze elkerülik azt a vidéket, amelyet léggömbgáttal védének, vagy igyekeznek magasabbra repülni. Ha pedig a repülőgép sokezer méter magasra repül, a bombákat többé nem tudja célzottan alávetni. Természetesen, csak éjjel, vagy ködös időben. Nappal egyébként a léggömbgát ballont jait egy-két gyújtólövedékkel könnyen megsemmisítheti a vadászrepülőgép.

INGYEN!

Havi abonát nem adhatok, de 900 lejért igen. A közismert Jancsi „Bucuresti” étterem volt vezetője átvette az

EURÓPA-ÉTTERMET
STR. REG. MARIA 6. ALATT

Mélyen tisztelt vendégeimnek szíves pártfogását kérem. Küiküllömentí fajborok.

25 LEI EGY MENÜ ET LAP SZERINT!

Minden este a közkedvelt
László Jenő
jazz-zene-kara játszik

Vacsora után tánc.

Az afrikai éjszaka veszedelmei

Nem könnyű mulatság az utazás a „legsötétebb” világ részben

Utazók, akik Közép-afrika óriási kiterjedésű trópusi területeit beutazzák, különösen az angol gyarmatokon várakozáson felüli jó közlekedési utakra találnak. Különösen a nagyobb városokat kötik össze jó utak.

Ezek az országutak sokszor több ezer mérföldön át elhagyott, fátlan pusztákon, vagy sűrű erdőkön vezetnek keresztül.

Könnyen előfordulhat, hogy az utas a hosszú uton, gyakran többszáz kilométernyire emberi letelepüléstől, kalandos és veszedelmes élményeken esik keresztül.

A gyarmati hatóságoknak kétségtelesen fontos és hasznos intézkedése az utvonalak mentén pihenőházak felállítása. Legelterjedtebb az igen egyszerű, de tágas formá, vastag vályogfalakkal, egy nagyobb fő- és 2 mellék helyiséssel.

Az utas ezekben a házakban gyakran talál nem kívánt hálótársakra.

Egy távoli és csak igen ritkán frekventált kongóvidéki út, ezer mérföldnyi szakaszának közepén áll egy utaskunyhó. Nemrégiben két turista kísérről itt szállt meg. A három kerek kunyhó két-két egymással szembelevő ajtónyílással volt ellátva. Utasaink az egyik ajtónyíláshoz odatámasztották kocsijukat, hogy némileg elzárják a nyílást. Egyik utasunk kora éjjel arra lett figyelmes, hogy a kunyhó

vastag füves teteje felől finom neszt hallatszik.

Zseblámpáját, melyet mindig magánál hordott, nesztelenül emelte fel és meggyújtotta. A fénycsóva végigsiklott az egész kunyhón. Azonban miután semmi gyanús dolog nem volt látható, eloltotta a fényt. Még hallotta a mellék kunyhóból a szolgák elfojtott beszélgetését, aztán ismét elaludt.

Késő éjjel, amikor újra felébredt, a bejárat felől két állat testének körvonalait látta felbukkanni. A két állat előrenyújtott fejjel és hegyezett fülekkel kíváncsian tekintett be a kunyhó belseje felé. Két hiéna volt. Utasunk lassan és nesztelenül nyult zseblámpája után. Hirtelen vakító fénycsóva villant az állatok felé, melyek abban a pillanatban eltűntek.

Utasunk a látottak után persze, nem tudott ismét elaludni és még jó ideig ébren és mozdulatlanul feküdt, újra és újra az ajtónyílást kémlelve. Már félálomban volt, amikor újra a nyílás felé tekintett. A két állat újra ott volt.

A hiénák csak alvó emberekre veszélyesek. — Ismeretes többek közt olyan eset is, hogy a hiéna egyszeri harapásra az ember fél arcát letépi. Harapása sokkal erősebb, mint bármely leopárdé. Különösen veszedelmes a foltos testű hiéna. Hátborzongató élmény, amikor a hiéna az ember szállása közelében lakmározik és a vastag

Betegsegélyzői bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány, turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekbe is állandóan kaphatók a

Cal. Regele Ferdinand 59. Dohánytőzsdében

(Régi betegsegélyzővel szemben.)

csontok ropogtatásának zaja hallatszik az éjszakában.

Némely benszüllött afrikai törzs nem csak halottait, hanem a súlyos betegeket is kiteszik éjjel a sűrű rengetegbe a hiénák martalékául.

Az a híresztelés, hogy a hiéna gyáva állat, nem felel meg a valóságnak. Utasaink szemtanúi voltak egy ízben a következő esetnek: Két hiéna, melyeknek kölykét egy oroszlan el akarta rabolni, rátámadt az oroszlanra. Borzalmas ordítások közepette folyt a küzdelem és jó idő múlva, amikor széjjelmentek, az oroszlan testén mély véres sebek tátongtak.

Különös és sokszor nem közönséges helyzetek fordulnak elő az őserdő éjszakáiban. A két hiéna ismételt megjelenésének köszönhetette a másik és még mindig alvó utasunk szemérvilágát. Amint az ébrenlevő utas zseblámpáját másodszor a hiénák felé fordította, arra lett figyelmes, hogy a társa fekvőhelyéhez közel feketén csillogó test fekszik. Hirtelen odairányította lámpáját és akkor tisztán látta, hogy az a fekete test egy alvó pápaszemes kigyó összegöngyölt testé.

Ezzel a kigyóval nem jó tréfálni. Egyszer szemtanúja volt már Kényagyarmaton egy borzalmas esetnek, amikor egy ilyen kigyó mérges nedvének kifecskendezésével két benszüllött és egy száraz szemérvilágát vette el.

A helyzet igen veszélyes volt. Fontos volt mindenekelőtt, hogy társa fel ne ébredjen. Gyors elhatározással a szolgákért rohant, akik utasításaira több vastag takarót raktak egymásra és azt boszorkányos ügyességgel a kigyó testére dobták és belegöngyölték. Majd pedig az egész csomagot nagy ivben ki dobták a kunyhóból.

Tragikusan végződött a Wamala-vidéken két utas éjszakája, akik ismeretlenek voltak ezen a vidéken. Volt azonban velük egy nagy farkaskutya, mely egész éjjel őrt állt. A két utas nem tudta, hogy a párducok különös előszeretettel viseltetnek a kutya iránt.

A nagy foltos macskák ravasz számításával és szerfelett nagy merészséggel járnak és ha kutyát szimatolnak, azt minden körülmények között megkaparintják.

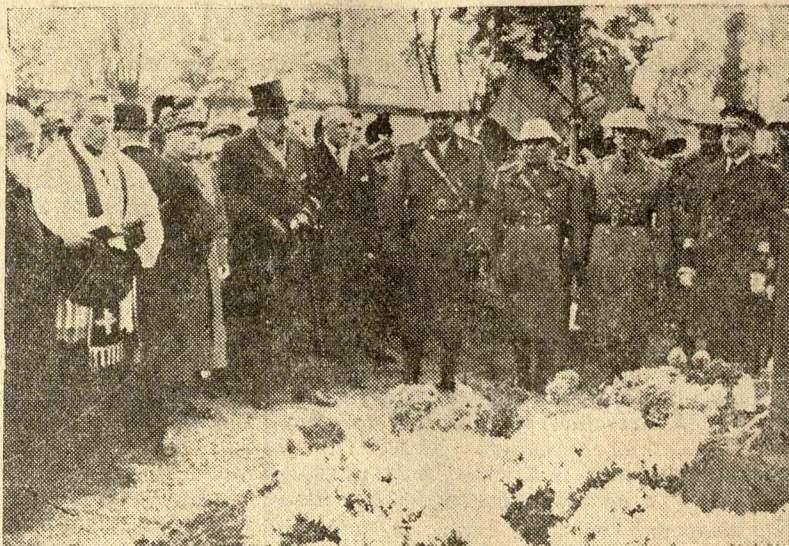
Gyakran megesik, hogy a párducok a táborhelyekről az emberek szemérvilágára rabolnak el kutyákat, melyeknek megmentésére mégcsak gondolni sem lehet. A ragadozó állatok a sátrakból is elrabolják a kutyákat, még ha emberek is vannak ott.

A fardát utasok vacsora után nem sokára nyugovóra tértek. Hogy ne legyenek teljes sötétségben, égve hagytak egy tábori lámpát.

Már régen elmult éjjel, amikor hirtelen arra ébredtek, hogy kutyájuk hangos morgásba, majd rettenetes üvöltésbe fogott. Rövid, de igen félelmes percek következtek: az egyik utas riadalmában feldöntötte az égő lámpát és egyszerűen koromsötétség támadt. Zöldesen fénylő szemek villogtak a sötétségben. Az egyik utas ágya felborult és a szerencsétlen ember szörnyű ütést kapott a lábszárára. Kivülről tompa morgás és a kutya elhaló nyöszörgése volt hallható. Azután minden elcsendesedett. A párducok a kutya tetemével eltűntek az erdőben és szőzött kalandnak rövid, de vad és szomorú következményei voltak. Az egyik utas súlyos mély sebet kapott alsó lábszárára, úgy, hogy a csontja is kilátott. A nehéz sebesülés és súlyos fertőzés következtében vérmérgezést kapott és egyik lábát amputálni kellett.

GYÁSZISTENTISZTELET és kegyeleti emlékünnepegy Armand Calinescu, a tragikus sorsu volt miniszterelnök siremlékénél.

A HALOTTAK NAPJÁT Bukarestben is kegyeletes módon ünnepelték meg. Adrien Thierry, bukaresti francia nagykövet Petrescu Toza tábornok, Bukarest térparancsnoka kíséretében látogatást tesz a fővárosi róm. kath. temetőben.

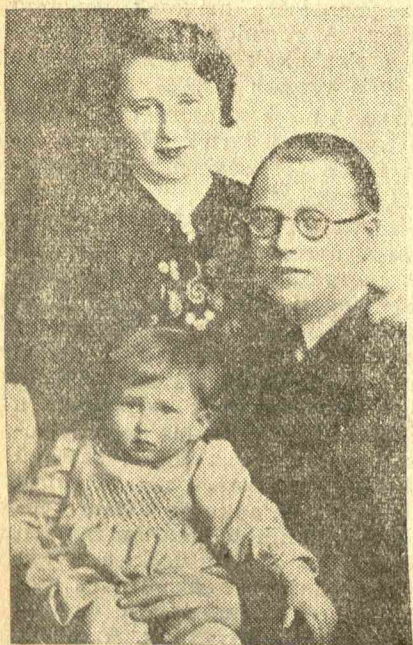
VI. GYÖRGY angol királinti a ballonzár villamosát.

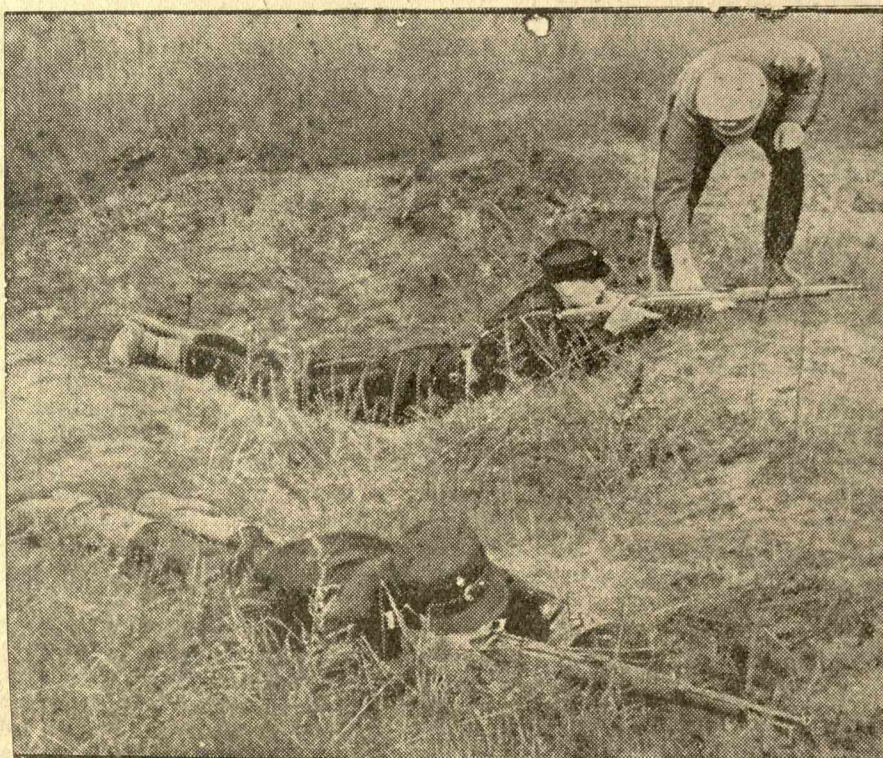
AZ ANGOL LÉGÜGYI MINISZTER A TÁRSASGÉPKOCSI PERONJÁN. Kingsley Wood, angol légügyi miniszter, tekintettel a háborús viszonyokra, nem autón, hanem társasgépkocsin megy hivatalába.

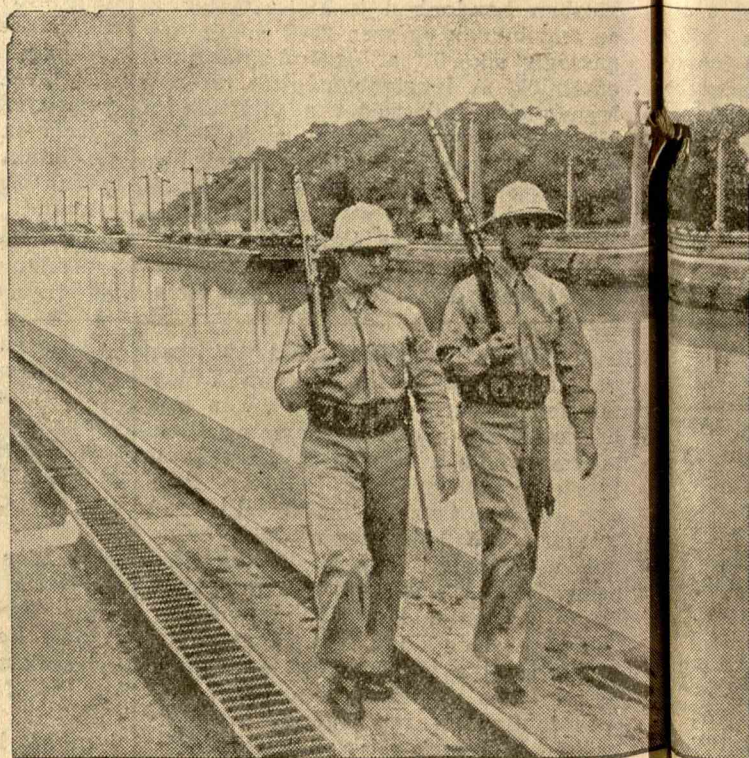
VISSZA MOSZKVBÓL. A finn delegátusok Moszkvából visszatérnek. Balról-jobbra: Paasakivi asszony, Paasakivi, Tannerné és Tann delegáció vezetői.

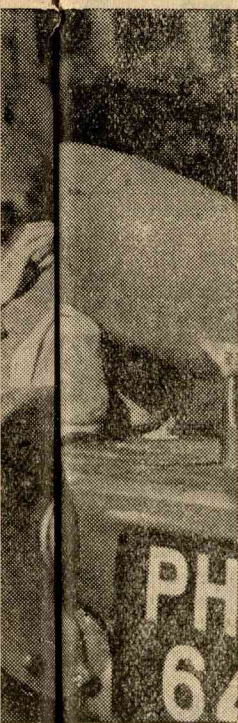
WOLF BRUCHES, a sikkasztó cégjegyző, aki hárommillió lejfel károsította meg vállalatát és akit a hajóraszállítás pillanatában, szökés közben Constantában tartóztatott le a rendőrség.

GYAKORLATOZIK A HITLERIFJUSÁG. Tekintettel a háborús viszonyokra, Németország mindent elkövet, hogy ifjait katonás kiképzésben részesítse.

AMERIKA ŐRZI A PANAMA-CSATORNÁT. Amióta Európában kitört, azóta Amerika gondosan őrizteti legfontosabb dalmi közlekedési útőerét, a Panama-csatornát.

l kint
mosit.

IDŐSZERŰ KIÁLLÍTÁS. Az egyik amerikai muzeumban kiállították a különböző államok gázárc-típusait.

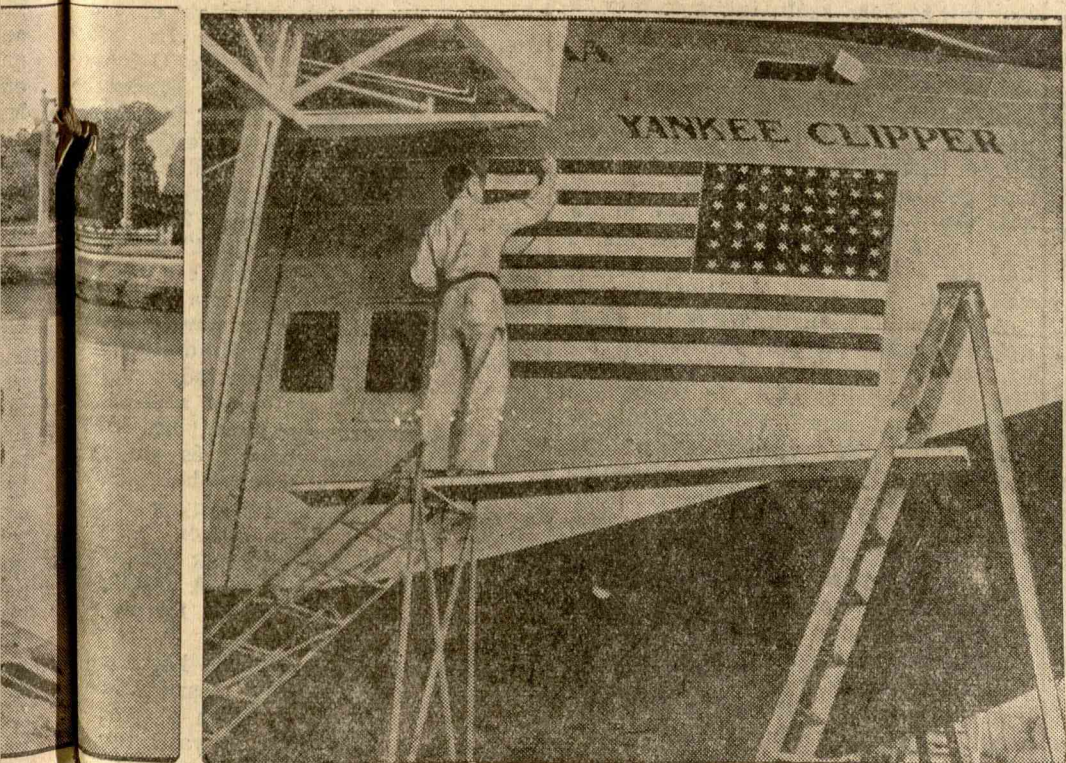
A SEMLEGES ÁLLAMOK DIPLOMATAI MUNKÁBAN. A holland követ, gróf John to Limburg Stirum (bal) és a belga követ, Cartier de Marchienne báró elhagyják az angol külügyi hivalt, ahol interveniáltak az angol tengeri háboru módszereinek szigoru alkalmazása miatt.

FLOHR JÓZSEF, kolozsvári gyógyszerértulajdonos, akinek 30 éves gyógyszerési munkásságát melegen ünnepelte az Erdélyi és Bánati Gyógyszerész Egyesület. Flohr József számtalan kulturális és professzionális alakulat önzetlen vezető egyénisége, aki Kolozsvár városának köztisztelőben álló polgára. A „Pharmacia” című gyógyszerész lap melegen emlékezett meg minden irányú önzetlen munkásságáról.

rnek
Tann
ÖRÖMMEL FOGADJÁK A LETTORSZÁGBÓL VISSZAVÁNDORLÓ NÉMETEKET GOTENHAFEN KIKÖTŐJEBEN.

Ami
i leg
ma-csa
ÁTFESTIK AZ AMERIKAI REPÜLŐGÉPEKET. Mint a tengerjáró hajók oldalát, úgy most a személyszállító repülőgépek oldalait is ellátják az ugynevezett semleges szalaggal, amelyet ráfestenek a gépekre.

„Örségváltás Itáliában”

Mussolini miniszterelnök előterjesztésére a fasiszta kormányban több minisztert kicseréltek. Kicserélték ugyanakkor a legfőbb hadvezetőség néhány tábornokát is. Képünkön bemutatjuk az új és a leváltott államférfiak egy csoportját.

1. Tassinari, az új földművelésügyi miniszter. 2. Dino Alfieri, volt propagandaügyi miniszter, aki most nagykövet lett. 3. Ricci, az új korrupciós miniszter. 4. Graziani marsall, akit most az olasz hadsereg vezérkari főnökévé neveztek ki.

Több mint 40 napig volt élve a föld alatt az indiai fakir

(LONDON.) A fakirok csodatételeiről sokat beszélnek szerteszét a nagyvilágban. Az egyik legnagyobb teljesítményt kétségkívül az a fakir nyújtotta, aki most negyven napra eleve nem eltemettette magát és azután egészen ségesen kelt ki „sírjából.” A szokatlan aktusnál ellenőrként jelen volt az indiai belügyminisztérium egyik tisztviselője, egy maharadza, a brit katonai bizottság egyik magasrangú tisztje, meg egy angol orvos.

Az orvos részletes beszámolót írt az esetről. Eszerint a fakir napokon át szigorú tejdietával készült eltemetésére. Közvetlen az „eltemetés” előtt lenyelt egy nagyobb vászondarabot, hogy kitisztítsa teljesen gyomrát és azután kihúzta a gyomrából. Ezután hátragöngyölytette nyelvét és elzárta torkát, hogy a tüdejébe se hatolhasson levő, majd „meghalt.” A maharadza és a jelenlévő angolok betakarták testét a vászonba, amelyet aztúán lepecsételtek, lefektették egy koporsóba, azt is lepecsételtek, elzárták teljesen hermetikusan, majd leeresztették az egyméter mélységű sírba. Hogy senkise nyithassa ki a sírt idő előtt, árpával vetették be a földet és a sír köré magas falat emeltek, melyet két szakaszkatoná őrözött. Az őrseget minden két órában felváltották.

Negyven nap múlva találkoztak a bizottság tagjai a sír előtt. Gondosan megvizsgálták a sírt és azt látták, hogy az elvetett magok érintetlenek, sőt legtöbbjük már gyökeret is eresztett. A koporsót kivették a sírból és gondosan megvizsgálták. Semmi sérülésnek sem volt nyoma rajta és a pecsétet is érintetlenül találták a vásznon, amibe a fakir teste bele volt göngyölyve. A fakir is ugyanabban a helyzetben feküdt, mint ahogy betették a koporsóba, csak épp a feje hanyatlott kissé vissza a vállára, akár egy halotté.

Arcszíne teljesen megváltozott, teste hideg volt, akár egy hulláé és többen valóban halottnak is tartották.

Ekkor azonban előjött a fakir szolgálója, megdörzsölte gazdája végtagjait, egy kis olajjal kente be szemét, eltávolította a viaszt a fakir füléből és orrából, kinyitotta száját és visszanyomta nyelvét rendes helyzetébe és azután forró buzakalácsot helyezett a fakir homlokára. És ekkor a fakir magához tért. Először megrázkódott egész testében, majd kinyitotta szemét, újból lélegzett és visszatért rendes arcszíne is. Később megszólalt, azután fölemelkedett és eltávozott sírjából.

— Az Admirális-szigeteken pénznemet változtatnak. Tipa — Admirális-szigetek. Agomes pedig egy ugynevezett főváros, hatszáz benszüllött és három fehérbőrű lakossal. Maguk a szigetek Ujguineától északra, az Uj-Britania-szigetek csoportjában vannak és nevüket onnan kapták, hogy Cook tengernagy fedezte fel őket. Érdekességük pedig legfeljebb az, hogy ott még most is különös pénz van forgalomban. Nem vert érmék, hanem — kutyafogak. Agomesben és a szigetekeken az a gazdag ember, akinek minél több kutyája s ezek révén minél több kutya foga van. Kutyafogért mindent meg lehet kapni ott, de angol fonért vagy francia frankért még egy kókuszdiót sem. Mivel ez a körülmény az Admirális-szigetek és a nagyvilág között kereskedelmi forgalomban érthető bonyodalmakat okozott, az angolok elhatározták, hogy a szigetekeken kiirtják az összes ebeket, a kutyafog-vagyonokat elkobozzák és tulajdonosaikat rendes pénzzel kártalanítják, készpénzállományuk arányában. Mivel a magánvagyon elkobozása még a maorik világában sem megy egészen simán, két angol csatahajó jelent meg a szigetekeken és hatszáz matróz-gyalogos jelenlétében folyik a kutyafogoknak schillingekre való becserélése.

Bécsi néptörvényszék halálraítélte egy állítólagos angol kémét

(BÉCS.) Először fordult elő a német sajtóban, hasábkon keresztül foglalkoznak egy kém-ügy tárgyalásával. Eddig ugyanis csak kurta szavakban megfogalmazott jelentések tudatták, hogy ebben, vagy amabban a német városban kémkedés és hazaárulás címén kivégeztek valakit. A Völkischer Beobachter bécsi kiadásának november 2-i száma eltér azonban ettől az eddig általános szokástól és hosszú hasábkon keresztül ismerteti egy kém-ügy tárgyalását, amely halálos ítélettel fejeződött be a bécsi néptörvényszék előtt. A kém-ügy tárgyalásáról, a lap szerint, a népitelőségek egyik tagja informálta a Völkischer Beobachtert. Ebből az információból a következő tényállás derül ki:

— 1938 szeptember elején az ausztriai Kremsbe érkezett egy elegánsan öltözött utazó, aki előadta, hogy angol állampolgár, aki a művészetek iránti érdeklődéséért olytán keresi fel a Wachau híres, szép vidékét. Megérkezése után szóba ereszkedett a csomagjait vivő hordárral és aziránt érdeklődött, vajjon sok katonaság van-e összpontosítva ezen a környéken és főleg milyen csapatnemeket vontak össze Wachauban.

A hordárnak gyanus volt az idegen viselkedése és jelentette ezt egy német kapitánynak. Hat napon keresztül tartózkodott Kremsben az idegen, amikor azután Prágába váltott elsőosztályú jegyet. Közben azonban elfogtak egy levelezőlapot, amelyet az idegen Manchesterbe írt és amely lapon egy Mrs. Cribbles nevű hölgyet szívélyesen üdvözlő és hosszabb levelet ígér neki. A lap szerint, ugyanezen a lapon katonai természetű megfigyeléseket is igyekezett burkolt formában közölni. E miatt a német hatóságok előállították.

Az idegen eleinte tagadott, később azonban, a Völkischer Beobachter szerint, beismerte, hogy az angol belügyminisztériumhoz és az Intelligence Servicehez tartozó brit barátai megkérték arra, hogy németországi útja alkalmával iparkodjék megállapítani, vajjon Németország mozgósított-e Csehország ellen vagy sem. Anglia számára nagyon sürgős ezt megtudni, mert fegyverkezése még igen elhamarkodott és adott esetben Londont azonnal ki kell ürítenie. A gyanúsított szerint katonai részletkérdésekre vonatkozóan nem vártak tőle felvilágosításokat, mert ilyenekre nem is lett volna képes, ugyanis sohasem volt katoná, katonai dolgokról nincsen semmi sejtése. Angliába ő azt jelentette, hogy Németország nem mozgósított, vagyis Németország érdekében álló információt írt Angliába.

A német hatóságok ezután megállapították, hogy B. utlevélbeli adatai hamisak. Kitétele után több mint egy évig folyt a nyomozás, amelynek során a lap szerint, a német hatóságok megállapították, hogy a letartóztatott B. azonos egy Németországból kiutasított és állampolgárságát vesztett zsidó műkereskedővel, aki 1934-ben emigrált. A vádlott ezt mindvégig tagadta. Azt állította, hogy régi német gyáriparoscsaládból származik és végigküzdötte a világháborút. A háború befejezése után száz német Focke repülőgépet mentett meg az antant elől. 1938 szeptemberében egy angol alezredestől kapta a holland vizumokkal hamisított utlevélét. „Amikor átadta a hamis utlevélét — írja a Völkischer Beobachter — az angol gratulálva szorította meg a kezét ezzel a megjegyzéssel: „Now you are british”. (Most ön angol). És most elérte őt a végzete.

Szobrot emelnek Uj-Fundland fővárosában egy régi magyar protestáns hit-hirdetőnek: Budai Parmenius Istvánnak

(NEWYORK.) Amerikában tudvalevőleg sokszázezer magyar nemzetiségű ember él. Ezek különböző keresztény egyházak hívei. Így például az amerikai magyar református egyház két esperesi egyházmegyéjével tagja az amerikai anglikán egyháznak. Ez a két egyházmegye nemrég tartotta Washingtonban a minden negyedik évben megrendezni szokott na... ülését. Az amerikai magyar reformátusok se regszemléjén fontos bejelentések történtek. Az amerikai anglikán egyház a legelső amerikai kálvinista hit hirdetőinek, Budai Parmenius Istvánnak szobrot emeltet Ujfundland fővárosában, St. Johns-ban.

A legelső amerikai magyar történetét az amerikai magyar történetírók idáig is ismerték, de csak most váltak ismeretessé azok az adatok, melyek bizonyítják az ő kálvinista hit hirdetői tevékenységét és főleg azt, hogy Budai Parmenius István volt a legelső protestáns hit hirdető Amerika földjén.

Ezeket a körülményeket két amerikai történetíró már régen kimutatta. Az egyik, Abiel Holmes, 1804-ben Bosztonban megjelent munkájában, a másik Richard Bancroft, a múlt században élt filadelfiai egyetemi tanár, de megállapításai feledésbe mentek.

Budai Parmenius István élete egyik legregényesebbje a magyar életeknek. Erzsébet angol királynő a híres Walter Raleigh kancellár egyik unokaöccsének sir Humphrey Gilbertnek gyarmatleltető okiratot adott az „Ujonnán Talált Föld”-re, aki 1581-ben hozzá is fogott az expedíció megszervezéséhez. Meglehetősen szedett-vedett emberek voltak a jelentkezők, mert már az indulás előtt napirenden voltak a civódások, késések és az egyenetlenkedések folytatódtak a duzzadó vitorlák alatt is. Ez a békétlenség elősegítette az expedíció teljes pusztulását. A kis flotta parancsnoka, Miles Morgan, gyanus

körülmények között meghalt a zászlós hajón, több hajó eltűnt a tengeren, a megmaradók pedig tépázottan visszatértek.

Magyar költő Amerikában

Az expedíció megsemmisülésével nem enyészett el a vállalkozási kedv. Raleigh nem azért volt az első amerikai angol gyarmat, Virginia alapítója s nem azért a királynő legfőbb tanácsadója, hogy engedjen a szívéhez nőtt tervekből. Unokaöccsének, Sir Humphrey Gilbertnek pátense különben is hat évre szült, így volt még lehetőség a gyarmatalapításra. Második expedíciója 1583 június 11-én indult Devonshire, akkor Plymouthnál híresebb kikötőjéből. Cawsadnból. Az őt hajóból álló flottát maga Gilbert vezette s legénysége 260 főből állott, most már gondosan megválogatott emberekkel. Az expedíció felszerelése mintaszerű volt. Még költőt is vittek magukkal. Ez a költő Budai Parmenius István volt.

Az expedíció egyik tagjának, Haesnek tudósítása szerint Parmenius István azért vett részt az expedícióban, mert a történelem számára verses krónikása akart lenni vállalkozásuknak. Budai volt, neve „pajzs” vagy „pajzsos” latinos mása. Nem lehetetlen, hogy a hasonnevű zemléni családból származott. Hogy budai volt és magyar volt, ezt ő maga mondja el egyik verse ajánlásában, melyben dicsőíti sir Humphrey Gilbert első expedícióját, amelyiken ő nem vett részt.

Parmenius valószínűleg elüldözött protestáns szülők gyermeke volt. Maga írja, hogy török rabságban, barbárok között, de keresztény szülőkől született. Egy ideig otthon, Budán tanult, majd nyugatra vette útját.

Parmenius Angliába érkezése után nyomban a már akkor három és fél százados egyetemi városba, Oxfordba

Mártonffy

SZÜCSNÉL

REG. MARIA 10.

Gör. kat. (v. Minorita) templom mellett.

Szörmeárut

legmegbízhatóbban és legolcsóbban vásárolhat. Javításokat, alakításokat pontosan és gyorsan eszközölünk.

indult és itt jó barátságba került Hakluyt Richárddal, a Rudcliffe-könyvtár tudósával. Valószínűleg már régebben ismerte, levelezésben állt vele. Oxfordban ezidőtájt több magyar diák tanult, de a matrikulákban nem fordul elő Parmenius István neve.

Angol tengerész és magyar poeta barátsága

Hakluyt hozta össze Humphrey Gilberttel. Az angol tengerész és a magyar poeta között benső barátság keletkezett. Erre bizonyíték a dicsőítő vers.

A második expedíció öt hajója közül az egyik, mert ragályos betegség tört ki rajta, visszafordult a Cawsand-öböl felé. A másik négy hajó 52 napi utazás után 1583 augusztus 3-án érte el Ujfoundlandot, a Szent János öbölben, ahogy Parmenius tudósít róla. Sir Humphrey Gilbert két nap múlva Erzsébet királyné számára ceremóniáisan is birtokába vette a szigetet az angol flotta és az odaérkező egyéb nemzetbeli hajók jelenlétében.

Parmenius leírása szerint a szigeten sok medvét láttak, szőrük fehér volt és kisebbek voltak, mint a mi medvéink idehaza. Az utról és a szigetről Parmenius már augusztus 6-án, tehát egy napi ujjfoundlandi tartózkodás után beszámol Hakluythoz írt levelében. Ez volt az utolsó írása. Amit róla és az expedícióról egyebet tudunk, az már Haes Edwardtól származik.

Parmenius a szigetet igen sivárnak írja le. Benszüllöttet nem látott, nem is tudja, laknak-e emberek ezen a szigeten.

Sir Humphrey Gilbert kétheti ujjfoundlandi tartózkodás után átszállt a „Delight” nevű vezérhajóról a parti hajózásra inkább alkalmas, csegyélyebb merülésű, de teljes vitorlázzatu, gyors „Squir” nevű fregatra. Parmenius a zászlóshajón maradt. A harmadikon a „Golden Hind”-en foglalt helyet Haes Edward. A negyedik hajón, a „Swallow” lehorgonyozva maradt Ujfoundland telepeseinek rendelkezésére.

Hajótörés

Augusztus 20-án indultak el a St. Johns-kikötőből északi irányba. Másnap elérték a Racefokot és Ujfoundland keleti partja mellett a Placencia-öböl felé haladtak. Jó szelet fogtak, de csak alig futottak a tengeren, mer szinte átláthatatlan köd ülte meg tengert. Haes tudósítása szerint még egy hét múlva is, augusztus 28-án, igen vig életet látott a „Delight”-en. Másnap fergeteges szél támadt s a ködben bolyongó hajókat Uj Skócia déli csücskénél, a Sable-foknál a parti szirtrekkhez sodorta. A „Golden Hind”-en, ahol Haes kormányzott, csak később vették észre a veszélyt, amikor a zászlóhajó, a „Delight” már fennakadt egy kiálló sziklán, féloldalra fordult és süllyedőben volt. Mintegy száz ember veszett a tengerbe. Csupán tizennégyen menekültek meg mentőcsónakokon, ezek is csonttá soványodva jutottak vissza az ujjfoundlandi St. Johnsbá. A „Delight” áldozatai között volt Budai Parmenius István is.

Az expedíció négy hajója közül csak a „Golden Hind” került vissza Angliába. Szeptember 22-én hozta a gyászos hírt Falmouthba. Haes Edward továbbította Parmenius István ujjfoundlandi levelét is. A tengerbe veszett budai költőt, aki 355 évvel ezelőtt igen sivárnak találta Amerikát...